

lehetett más, mint a létezés kérdése, a gyomor kérdése, az a kérdés, hogy mit együnk, mit igyunk, mivel ruházkodjunk. Lehet, hogy ez megalázó és megszegyenítő ránk nézve, mert olyan szívesen lennének anyagiak fölött álló szellemi emberek; lehet, hogy azok is vagyunk, de csak abban az esetben, ha jól ehettünk, ihattunk és felöltözködhettünk. Mélyebb, szellemibb, magasztosabb kérdés is van annál, hogy ma vagy holnap mi kerül az asztalra, de sürgősebb és nyomasztóbb kérdés nincs. Az u. n. világnézeti kérdések meggondolkozathatnak, mélyen foglalkozathatnak, pl. vajjon az embernek van-e szabadakarata, vagy nincs; ki miképpen gondolkozik Istenről; de senki sem állíthatja, hogy a holnapi napot csak úgy éri meg, ha ezekkel a kérdésekkel tisztába jön. Azt azonban nem tehetjük, hogy csak egy napot is nyugodtan élhessünk, ha nem tudjuk, hogy miből fogunk élni. És ma azért vonul át a világon ez a tapasztalható megrázkódtatás és a népek azért nem tudnak lecsendesedni, mert ez az elemi kérdés még számtalan ember számára megoldatlan. Jó lesz hát, ha nem nézünk át könnyen és büszkén az aggodalom és gyomorkérdésen, mintha nem volnának kérdések. Jézus sem tette. Ne szégyeljük magunkat, ha ily kevésbé szellemi és mindennapi konyhai, táplálkozási kérdések komoly munkát adnak. Vannak közöttünk olyanok, kik mélyen, de nagyon mélyen benne vannak a bajban és aggodalomban és szeretnének abból kiszabadulni; ne tartsuk ezeket az embereket kevésbé értékes embereknek. Ott, ahol aggodalom van, közelebb állunk Jézushoz, mint bármely más helyen. A szorongatottakhoz és aggódókhoz szól Jézus: „Ne aggodalmaskodjatok” és minél inkább szorongatottak és aggódók vagyunk, annál előbb és inkább azokhoz tartozunk, akikkel Jézus beszél és akiknek ezt mondja.

„Ne aggodalmaskodjatok!” Jézus aligha mondhatott volna rejtélyesebb szót. Az aggódók számára van-e érthetlenebb és a maga érthetlenségében megbotránkoztatóbb: „ne aggodalmaskodjatok!” Mit akar Jézus ezzel? Mit lehet erre felelni? De hát nem elég világos ez a szó? Lehet és kell ezt magyaráztatni és értelmezni? Lehetne-e bármilyen magyarázattal kevésbé értelmetlen és megbotránkoztató dolgot kiolvasni e szóból, mint amit mond? Az ilyen magyarázás nem megmagyarázás, hanem Jézus szavainak elhomályosítása volna. Úgy kell meghallanunk, amint hangzik. Úgy kell vennünk, amint előtűnik van. Jól tudom, hogy ez felelmesen nehéz dolog. E szó-

nál, mint Jézus minden szavánál csoda történik, ha valóban úgy értjük meg, amint mondja. De ki is adhatna jogot arra, hogy szavának más értelmet tulajdonítsunk? Jézus e szóval nem akar valami mást és egyebet mondani. Ő azt az egyet akarja mondani, hogy „ne aggodalmaskodjatok” és azt akarja, hogy mi ezt elfogadjuk. Ha Ő mondja és mi igazán meghallgatjuk, akkor célját elérte; megtörtént, aminek meg kell történnie. Hogyha ezt mondja — azt akarja, hogy mint minden más beszédénél, hatalma alá kerüljünk. Azt akarja, hogy higgyünk és engedelmeskedjünk neki, mint a katonák vezetőiknek. Beszélgetésének ez a célja.

„Ne aggodalmaskodjatok!” Jézus egyszerűen minden megindokolás nélkül mondja ezt a szót. Mert az utalás a liliumokra és madarakra nem megindokolás. Szavait ez még rejtélyesebbé teszi. Hogy éljünk mi úgy, ahogyan virágzik a virág, vagy énekel és repül a madár. Olyan magától értetődően, annyira a belső életörvénynek engedelmeskedve, annyira kérdéstelenül, mintha másképpen nem is lehetne? Szörnyű dolog volna, ha a teremtmények, állatok, növények életében uralkodó kényszerűség és szabadság törvénye uralkodnék létünk fölött. Hogy juthatnánk mi ehhez, békételen, hánytvetett emberek? Hogy lehet ezt nekünk megparancsolni? — „Ne aggodalmaskodjatok” — . . . tekintsetek az égi madarakra . . . nézzétek a mező liliumait! . . . Mert ez parancsnak nevezhető. Mindenesetre olyan szó, amit csak nagy hatalmának tudatában mondhat valaki. Éppen ez a nehéz és megbotránkoztató benne. Olyan egyszerűen hangzik, hogy minden gyermek megértheti és mégsem olyan egyszerű, hogy megérthessük, mint a gyermek. Mert ez azt jelenti, hogy úgy kell megértenünk, mint az atya szavát, melynek akkor is meg van az érvénye, ha mindjárt értelmetlen volna, nem pedig meghányva-vetve és magyarázgatva. Az ó-szövetség tíz parancsának igazsága és ereje a legelől álló mondat: „Én, az Úr, vagyok a te Istened”. Erről van most szó, amikor Jézus beszél, ezért mondhatja: ne aggodalmaskodjatok és ebben van szavának igazsága és ereje. Aki e nélkül akarja megérteni, sohasem érti meg azt. Mintha egy kéz nyúlna felénk e szavakban, melyre rábízhatjuk és rá szabad bízunk magunkat aggodalmaink közepette, ha van hozzá bátorságunk. Isten felénk kinyúló érthetellen keze a tartalma úgy emek, mint Jézus minden szavának.